

передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті.

Зі збільшенням кількості учнів із особливими освітніми потребами виникає необхідність розробки нових підходів до проблем, з якими зустрічаються діти з особливими освітніми потребами під час навчання в школі. Зокрема, порушення процесу читання, процесів комунікації під час навчання і в позанавчальний період призводить до труднощів у засвоєнні предметів мовного циклу та інших. Учні цієї категорії потребують комплексної та систематичної допомоги, особливо важливою є їхня рання підтримка. Тому значний інтерес вчених і практиків спрямований на формування мовленнєвого розвитку учнів, які мають особливі освітні потреби.

З'ясуємо на результати аналізу психолінгвістичних періодизацій нормо-типового мовленнєвого розвитку дітей шкільного віку, концепції психолінгвістичної підготовки дітей з особливими освітніми потребами до засвоєння мови, психолінгвістичних особливостей мовленнєвої діяльності, а також напрямів, методів та прийомів психолінгвістичного аналізу чинників порушень мовлення, нами було проведено діагностику сформованості фонематичної, лексико-граматичної та морфологічної сторін мовлення дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами.

З'ясовано, що мовний розвиток дітей молодшого шкільного віку визначає їхні комунікативні та мовні навички, відтак дослідницькі методи навчання, методи роботи в групах, ігрова діяльність, екскурсії, диференційовані завдання, практико-орієнтовані проекти є більш ефективними у формуванні комунікативних та мовних умінь молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 1.11.2024).
2. Дмитренко К.А., Коновалова М.В., Семиволос О.П. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі. Харків, 2018. С. 93-95.
3. Малініна Л. Нова українська школа: психолого-педагогічна підтримка молодших школярів із труднощами в навчанні: навч. метод. посіб. Київ, 2021. 64 ст.

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Журенко Микита Анатолійович, здобувач освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти факультету професійної та технологічної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Ключові слова: цифрова компетентність, цифрові навички, цифрове середовище, штучний інтелект.

У сучасному світі технологічний прогрес набирає надзвичайних темпів, штучний інтелект стає наскрізним складником усіх сфер діяльності людини, і освітньої передусім.

Актуальність формування цифрової компетентності в сучасній педагогіці зумовлена необхідністю підготовки здобувачів освіти до викликів, які постають перед ними в умовах стрімкого технологічного прогресу. Система освіти повинна забезпечити здобувачів освіти знаннями та вміннями, що дають змогу ефективно інтегруватися в цифрове середовище. Цифрові навички перестають бути додатковою перевагою — вони стають базовою необхідністю для успішної професійної діяльності в майбутньому. Відповідно, дослідження викликів і можливостей, пов'язаних з цим процесом, стає значущим завданням вдосконалення освітніх практик та сприяє розумінню необхідності їх адаптації до швидко змінюваного цифрового середовища.

Означені проблеми намагалися розв'язати в наукових працях вітчизняні та зарубіжні дослідники: С. Баценко [1], Л. Карташова [2], Н. Морзе, М. Бойко, О. Струтинська та Є. Смирнова-Трибульська [3], S. Zouhaier [4] та інші. Вони відзначають, що формування цифрової компетентності здобувачів освіти є важливим аспектом підготовки сучасного висококваліфікованого фахівця в умовах розвитку штучного інтелекту і потребує інтеграції новітніх цифрових рішень та підходів в освітній процес.

На нашу думку, формування цифрової компетентності здобувачів освіти в епоху штучного інтелекту є перспективним напрямом розвитку сучасної педагогіки, що відкриває можливості набуття навичок, необхідних для адаптації в сучасному цифровому середовищі і включає не лише технічне опанування цифрових інструментів, а й розвиток етичної свідомості, здатності до самостійного навчання, ефективного використання інформації та критичної оцінки її достовірності. Впровадження штучного інтелекту в освітній процес стимулює інноваційні підходи до викладання, дає змогу персоналізувати освітній процес та підвищити його ефективність, роблячи освіту більш інтерактивною та практично спрямованою. Вважаємо, що дієва модель формування цифрової компетентності має включати такі компоненти:

1. Адаптація освітніх програм. Впровадження нових освітніх компонентів, які формуватимуть у здобувачів освіти вміння використовувати інструментарій штучного інтелекту, що дасть змогу їм підготуватися до вимог сучасного ринку праці та сприятиме розвитку інноваційного мислення.

2. Розвиток етичних та правових знань. Впровадження штучного інтелекту в освітній процес піднімає важливі етичні питання, зокрема стосовно дотримання принципів академічної доброчесності і відповідального використання інформації.

3. Адаптація до швидких змін. Навчання повинно стимулювати готовність здобувачів освіти до постійного розвитку та особистісного зростання протягом усього життя.

4. Інтеграція практичних цифрових рішень. Впровадження інструментів штучного інтелекту, таких як системи автоматизованого аналізу даних чи симуляційні платформи, допоможе здобувачам освіти набути необхідних навичок роботи з сучасними цифровими технологіями.

5. Розвиток міжнародної співпраці. Оскільки штучний інтелект є глобальним явищем, міжнародна співпраця сприятиме обміну знаннями та інноваціями та дасть змогу вітчизняній освіті йти в ногу з глобальними тенденціями і розвивати кращі практики використання штучного інтелекту в освітніх програмах.

Формування цифрової компетентності в епоху штучного інтелекту є основою для успішного розвитку сучасної освіти. Залучення штучного інтелекту в навчальний процес сприяє підвищенню якості освіти, допомагаючи здійснювати підготовку здобувачів освіти до подолання різних професійних викликів та бути конкурентоспроможними на ринку праці. Водночас це вимагає вдосконалення освітніх практик та адаптації освітніх програм. У результаті, навчальні заклади зможуть не лише підвищити ефективність підготовки фахівців, а й закласти основи для подальшого розвитку здатних до критичного мислення, гнучких і етично обізнаних професіоналів, підготовлених до життя в цифровому суспільстві.

Список використаних джерел

1. Баценко С. Цифрова компетентність вчителя: виклики та інновації для нової української школи. *Цифрова компетентність вчителя нової української школи*. 2023. С. 18–20. URL: <http://surl.li/jохруи> (дата звернення: 01.11.2024).
2. Карташова Л. Штучний інтелект у навчанні і викладанні: інноваційні цифрові компетентності. *Modern educational strategies under the influence of the development of the information society and European integration*. 2024. С. 196–222. URL: <http://surl.li/ndjgjo> (дата звернення: 01.11.2024).
3. Якою має бути цифрова компетентність вчителів у галузі використання штучного інтелекту? / Н. Морзе та ін. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2024. № 16. С. 76–91. URL: <http://surl.li/dpdtys> (дата звернення: 01.11.2024).
4. The impact of artificial intelligence on higher education: an empirical study. *European journal of educational sciences*. 2023. Vol.10, No.1. P. 17–33. URL: <http://surl.li/hossry> (дата звернення: 01.11.2024).